

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ

ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΦΑΓΗΤΑ

(‘Η κουζίνα τών διαφόρων λαών.— Τό άρνάκι τής σουβλάς.— Πώς τρώγεται ό λαγός στη Σαρχηνία.— Οι ‘Αγγλοι και τό σκόρδα.— Οι Βουαροί του ‘Οθωνος και ή χελονοφαγία των.— ‘Η δούκισσα και τό χέλι.— Τι κατέπινε ένας Καραγκιοζοπαίκτης).

Είπε γνωστόν ότι κάθε λαός έχει μίαν ιδιαίτερον προτίμησιν σέ ώρισμένο φαγητό τό όποιον παίρνει έτσι έθνικόν χαρακτήρα, όπως είνε π.χ. τό ροσ τι μ η φ για τους ‘Αγγλους, τό πιλάφι για τους Τούρκους, τά μακαρόνια για τους ‘Ιταλους, τό σ ο υ κ ρ ο υ τ για τους Γερμανούς, τό ψητό τής σουβλάς για τους ‘Ελληνας και ούτω καθέξής. ‘Αλλά και τρώει ιδιαίτεροι μαγειρηματος τών φαγητών υπάρχουν εις τας διαφόρους χώρας, όπως μαυριστούν τά όνόματα διαφόρων σαλτσών εις τούς καταλόγους τών εστιατορίων και τά μενού τών επισήμων γευμάτων, π.χ. σως ‘Ολλανταίς, σως ταστάρ, Ρωσική σαλάτα κλπ. ‘Υπάρχουν και πόλεις πού φημιζονται για τό δεινά ή τό δεινά πιάτο, π.χ. ή Νεάπολις για τά μακαρόνια τής, ή Μασσαλία για τό μπουγιαμπές, ή Βιέννη για τό σνίτσελ κλπ. ‘Εκείνη π.χ. πού θεωρείται έξαιρετικώς όρεκτικόν και νόστιμον για τους μέν, περιφρονείται από τους άλλους καμιά φορά μάλιστα κινεί και τήν άηδیان. ‘Ελλην λόγος εκ τών γεροντοτέρων διηγείται ότι μιά φορά εύρισκόμενος στη Σαρχηνία είδε νά του σερβίρουν λαγό βραστό με φύλλα μυρσίνης.

‘Η έκπληξις του δε έγεινε ακόμη μεγαλύτερα όταν έμαθε ότι στη Σαρχηνία τρώνε τους γάτους, όχι καλή ή πίστις όπως άλλου άλλ’ έν γνώσει. Οι ‘Οσθημιον και οι ‘Εβραίοι δέν τρώνε τό χοιρινόν κρέας, τό όποιον εις τήν Γερμανία, τήν ‘Αμερικήν κλπ. αποτελει ένα από τους σπουδαιοτάτους κλάδους τής βιομηχανίας τών τροφίμων. ‘Απόδειξις ότι τό Σιμάγο έπονομαίεται και Πορκόπολις, ήλαδη Γουρουνοπολις. Οι ‘Ινδοί θεωρούν βρωμερούς τους τρώγοντας βωδινόν κρέας. ‘Εμεις πάλι σχαίνομαστε εκείνους πού τρώνε βαταόχους. ‘Η πρώτη άφορμή άντιπαθείας του ‘Ελληνικού λαού έναντιόν των Βουαρών πού ειχαν συνοδεύσει τόν ‘Οθωνα εις τήν ‘Ελλάδα ήτο ή χελονοφαγία των. Οι ‘Αγγλοι πάλιν σχαίλουν τους τρώγοντας σκόρδα, του όποιου ή υπαρκτις μόνο στά φαρμακεία είνε άνεκτη. Σημειώτεον ότι οι άρχαιοί λαοί έκτιμούσαν πολύ τό σκόρδο. ‘Ο πρόγονοί μας έτρωγαν σκόρδα άκόμη και στά...θέατρο! ‘Όταν μάλιστα ήθελαν νά αποδοκιμάσουν ένα έργο έπετούσαν τά σκόρδα των κατά κεφαλής τών ήθοποιών και του συγγραφέως. ‘Οι σημερινοί ‘Ελληνας είνε άνετικώτεροι. Κατά τό Ιστορούμενα από του ‘Ηροδότου οι πρός άνέγερσιν των πυραμίδων έργασθέντες Αιγύπτιοι δούλοι έφαγαν κατά τό πολυτέλες διάστημα τής έργασίας των τόσα κρομμύδια και σκόρδα, ώστε με αυτά θά μπορούσαν νά στήσουν πυραμίδες περισσότερες και ύψηλότερες από τήν του Χέοπος.

‘Όχι μόνον οι λαοί, αλλά πολλές φορές τά άτομα μιάς και τής αττής φυλής, ακόμη τής ίδιας οικογενείας έχουν τής ιδιαίτερες συνήθειές τους και τας προτιμήσεις τους στό φαγητό.

Σέ μερικά άτομα παρατηρούνται πολλές φορές σφοδρές και άνεξηγήτες άντιπάθειες πρός ώρισμένα φαγάσιμα, πού δε μπορούν ούτε νά τά ίδουιν. ‘Ο μέγας φιλόσοφος ‘Ερασμος, άν και ήτο γέννημα τής Ιχθυοτρόφου και Ιχθυοφάγου ‘Ολλανδίας, έννοιωθε τόσο άνέχθεια για τά ψάρια, ώστε τόν έπικανε πικρούς και μόνο πού τά έβλεπε. ‘Ο διάσημος χειρουργός ‘Αμβρόσιος Παρέ αναφέρει ότι μιά δούκισσα έλιποθυμούσε όταν έβλεπε χέλι. ‘Ο σούλαργος του βασιλέως Φραγκίσκου του Α’ επέθαινε αιμορραγία τής μήτης όταν έβλεπε μήλα, τά όποια επίσης άπεστρέφετο με τρόμον και ό Βασιλεύς τής Πολωνίας Βλαδίσλαος. ‘Ο Σβαλιέργος έροβείτο τό κάρδαμο. ‘Αλλοι έπάγωναν όταν έβλεπαν γουρουνοπούλο...

Γενικώς τό αίσθημα τής άποστοφής και τής άηδίας έχει διάφορες παραλλαγές και διακρινόμενες στά διάφορα άτομα. Σχετικώς με τό φαινόμενον τούτο αναφέρεται τό άκλόουθο περιεργό ανέκδοτο:

Κάποιος Γάλλος συγγραφέας, κατέρας φιλόσογος, έσκέφη νά στήση στό σπίτι του ένα θεατρικόν νευροσπίσταν για νά διασκεδάη τά παιδάκια του. ‘Εκαλεσε λοιπόν ένα πλανόδιο Καραγκιοζοπαίκτη (Γκιανίό όπως τους λένε στη Γαλλία) για νά του μάθη τήν τέχνη. ‘Ο Γκιανίό άρχισε τό μάθημα με τήν διδασκαλία τής ιδιαίτερας έκείνης απαγγελίας τών νευροσπύσταν ή οποία όφειλται σ’ένα μικρό έργαλειό από λεπτό έλασμα τεκτονεδένιο, συγκατοίμενον με κλωστή. ‘Αμα τοποθετηή άνάμεσα στό δέντρο αλλάξει τή φωνή.

Στό πρώτο μάθημα, έπειδή πρόχειρο άλλο έργαλειό δέν ύπήρχε, ό Καραγκιοζοπαίκτης έδωσε τό δικό του στό μαθητή για νά δοκιμάσρ. ‘Ο συγγραφέας όμως, σάν άγύμναστος πού ήτανε έδυσκολεύτος και πολλές φορές έκινδύνευσε νά τό καταπιή. ‘Ο «καθηγητής» τής Καραγκιοζοπαικτικής βέλοπντας τή στενοχωρία του και θέλοντας νά του δώση κορυφόν, του έλεγε :

— Δέν πειράζει νά τό καταπιήεις, δέν είνε κίνδυνος νά πάθεις τίποτα... Αυτό τό έργαλειό πού έχεις τώρα στό στόμα σας, έχω θά τό έχω καταπιή καμιά δεκαριά φορές ως σήμερα και πάλι τό βρήκα.

Μπορείτε νά φαντασθήτε τή θέσι του δυστυχισμένου μιμητού ύστερ’ από μιά τέτοια άσοκάλψη. **Σταχυολέγος**

Η ΜΑΓΕΜΜΕΝΗ ΒΡΥΣΙ

‘Εκεί ψηλά, πού φάνεται τό μαύρο κυπαρίσι
Και πόρα πέρα ένας γκρεμός, εκεί είνε και μιά βρύσι.

Σ’ αυτήν διαβάτας πιστικοί γυροῦσαν νύχτα μέρα,
Κι’ άκούγες νύχτα ‘μέρα εκεί τραγουδι και φλογέρα.

Μιά ‘μέρα, πού ‘ροβόλαγα από τ’ άπάνω πλάι,
Είδα μιά κόρη πώσκυψε κ’ ήπιε νερό και πάει.

Πήγα κ’ έγώ νά πιώ νερό. ‘Αγάλλασα ‘στην ώρα,
Και φτερωτός, χαρούς ενος κατέβαινα ‘ς τή χώρα.

Τίσος άπέρας καιρός μιά από τή ‘μέρα εκείνη,
‘Αχ! ένας πόνος ‘καρδιακός ήσυχος δέν μ’ άφίνει.

Βολαίς με κάνει νά γελώ, βολαίς ν’ άναστενάξω,
Βολαίς νά κλαίω, και βολαίς τραγούδια ν’ αραδιάξω.

Κάποτε μ’ είδαν ‘ς τό χοριό σέ μιά μεγάλη σκλή,
Κ’ σοσι έμαθαν για τό νερό τό καταριωτών δλοι.

Κ’ ή δόλια ή βρύσι έξήμαζε. Κι’ άπ’ τότε νύχτα ‘μέρα,
Ούτε τραγουδι άκούς εκεί, ούτε καμιά φλογέρα.

Κι’ όποιος διαβαίνει άπ’ τό χοριό, ψηλά ‘στο κυπαρίσι,
‘Όλοι του δείχνουνε και λέν: ‘τό Μαγεμμένη Βρύσι.

Τι έπράττει ή βρύσι; ‘Επράττει ή μάγισσα ή παρθένα,
‘Όπου τή βρύσι έμάγεψε κ’ έμάγεψε κ’ έμένα.

‘Αν έρθη τώρα ή ‘μορφονιά, πού έμάγεψε τή βρύσι,
Και μ’ ένα ‘έσχει της γλυκό τά μάγια της μου λύση,

Θά γιάνη ό πόνος πού με τρώει βαθειά και με μαραίνει,
Και θέ νά παίρνουνε ιά λέν τή βρύσι μαγεμμένη.

Κ. Δ. Κρυστάλλης

ΣΥΝΕΚΔΗΜΟΣ

‘Ω πλώσσα, πλώσα ‘αγαπητή,
Πώς ή νηγι μου σ’ ηζει!
‘Ω πλώσσα λατρεινί μου,
Χαρό μου και ζωή μου!
Κοντά μου όταν ήσαι σού
Και με προσφάνεις με κρσσι,
Κακόν δέν συλλογούμαι
Κανένα δέν φοβούμαι.

Είς τόν λαίμνον μου, δροσερή,
Με τό γοηδότερο λογι
Κολά θά σέ κρεμάσω,
Παρά νά μή σέ χάσω.
Και μέρα νύχτα κρεμαστή
Και τήγχα πάτα γεμιστή
Νά βρούσκται κοντά μου,
Γλυκεία παρηγοριά μου.

Και όταν φθάση σφοδρός
‘Ο άμελίτερος καιρός,
‘Στό νεκροκαρβάτων μου
Θά σ’ έχω στολισίόν μου.
Και σάν με θάπτουν εις τήν γή
Μεγάλη δίνω προσοχή,
Κρασί νά σέ γεμίσουν,
Μαζή μου νά με κλείσουν.

[Δ νηικά]

† Α. Κατακουζηνός

ΤΡΑΔΟΥΔΙΑ

I

‘Στόν κήπο μου έχδεις άγά μόνος περπατοσα
και άδεια έστέναζα γιατί βαθειά πονοσα.
Τά λουλουδάκια μοναχά με βλεπαν ‘ς τό σκοτάδι
γιατ’ έχω νε τό στεγαιμό για μόνο μου σημάδι.
Τήν άλλη αυγή σηκώθηκα, ‘ς τόν κήπο μου πηγαίνο
κ’ είδα ένα σόδο έρημο πού ειχε τό καύμένο
τά μυρωμένα φύλλα του σέ δάκρυα λοισομένα
τάχα νά ήτανε δροσιά, ή έκλωνε για ‘μένα;

II

Και μ’ έρωτή καμιά φορά: πώς αγαπή ή καρδιά;
κ’ ένώ προσμένη τής πώς και με κντάεις άκόμη,
άκουει γλυκό κελιάδημα ‘ς τού δένδρου τά κλαδιά
πού δυό πουλάκια έρωτικά φιλιούνται στόμα στόμα.
Γυρτζιέ με χαμώγλο και τά πουλιά κντάεις
κι’ άκόμη δέν κατάλαβε πώς ή καρδιά αγαπάει.

† I. Πολέμης